

Nowa podstawa programowa
dla szkół podstawowych

MATERIAŁY SZKOLENIOWE

JĘZYK MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH

Wstęp

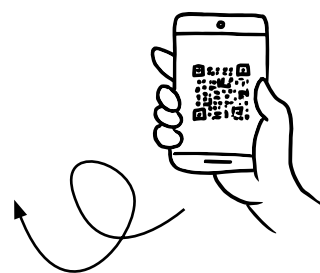
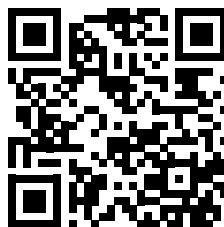
W prezentowanych materiałach łączymy wiedzę z pedagogiki, psychologii rozwojowej oraz kognitywistyki, aby pokazać, jakie mechanizmy faktycznie wspierają proces uczenia się. Szczególny nacisk kładziemy na konieczność stosowania metod dydaktycznych o potwierdzonej skuteczności, w tym takich, które rozwijają u uczniów strategie metapoznawcze i samoregulację – jedne z najlepiej udokumentowanych i najskuteczniejszych interwencji edukacyjnych.

Realizacja nowych podstaw programowych w każdym z przedmiotów powinna opierać się na ustaleniach współczesnej psychologii poznawczej, wskazujących na wysoką efektywność takich metod, jak umiejętnie udzielana informacja zwrotna, przywoływanie z pamięci (*retrieval practice*), przeplatanie (*interleaving*) czy uczenie się w odpowiednich odstępach czasu (*spaced practice*). Ich systematyczne stosowanie znacząco zwiększa trwałość i jakość przyswajanej wiedzy.

Ważnym uzupełnieniem niniejszych materiałów jest *Przewodnik po strategiach edukacyjnych*, który w przystępny sposób porządkuje najskuteczniejsze, oparte na dowodach rozwiązania dydaktyczne.

Zespół IBE PIB

Zachęcamy do korzystania z *Przewodnika*:

Autorki: Tetyana Ouerghi, Maria Gołąbek

Opracowanie redakcyjne: Monika Pianowska

Skład: Marcin Kot

Okładka i makieta: Anna Nowak

Materiał przygotowany przez Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy w ramach zadania: „Tworzenie, aktualizacja i monitoring podstaw programowych oraz innych kluczowych regulacji systemu oświaty”, finansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej na podstawie umowy nr MEN/2025/DIR/89 z dnia 30 stycznia 2025 roku.

Copyright© Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy

www.ibe.edu.pl | Warszawa 2026

Wprowadzenie

Nowa podstawa programowa języka mniejszości narodowych i etnicznych została zaprojektowana jako dokument, który nie tylko określa treści nauczania, lecz przede wszystkim wyznacza kierunek edukacji opartej na tożsamości, kulturze i kompetencjach przyszłości. Nauczanie języka mniejszości pełni rolę szczególną – jest procesem językowym, kulturowym, tożsamościowym i społecznym jednocześnie. Język mniejszości staje się nie tylko środkiem komunikacji, lecz również przestrzenią zachowania dziedzictwa i świadomego uczestnictwa we wspólnocie.

Ten handout ma ułatwić szybkie i efektywne przyswojenie głównych założeń nowej podstawy, wskazać kluczowe zmiany, opisać cele i doświadczenia edukacyjne oraz zaproponować syntetyczne wskazówki metodyczne.

1. Znaczenie przedmiotu w edukacji szkolnej

Nowa podstawa programowa podkreśla, że nauczanie języka mniejszości wykracza daleko poza przekazywanie słownictwa i gramatyki. Język pełni funkcję kulturową, wychowawczą i społeczną. Jest nośnikiem pamięci, wartości i tradycji wspólnoty – dzięki niemu młodzi ludzie mogą odkrywać swoje korzenie, budować poczucie przynależności oraz rozumieć własną historię i kulturę.

Język mniejszości sprzyja kontynuacji międzypokoleniowego przekazu, umożliwia autentyczne spotkanie z kulturą (literaturą, muzyką, sztuką, obrzędami) oraz rozwija kompetencje międzykulturowe niezbędne we współczesnym, zróżnicowanym społeczeństwie. Edukacja językowa jest więc przestrzenią spotkania tradycji i nowoczesności, lokalności i uniwersalności.

2. Cele edukacyjne przedmiotu

Podstawa programowa określa cele, które łączą rozwój językowy z kształtowaniem postaw i kompetencji fundamentalnych i przekrojowych. Skupiają się one wokół następujących obszarów:

- Efektywne komunikowanie się

Uczeń posługuje się językiem mniejszości w sposób naturalny, adekwatny do sytuacji i potrzeb – zarówno w codziennych rozmowach, jak i bardziej formalnych kontekstach. Komunikacja dotyczy mówienia, słuchania, czytania i pisania.

- Rozumienie historii i kultury mniejszości

Uczeń poznaje tradycję, obrzędy, literaturę, sztukę oraz współczesną twórczość swojej wspólnoty. Rozwija świadomość kulturową oraz poczucie zakorzenienia.

- Wychowanie ku wartościom

Nauka języka mniejszości wspiera postawy tolerancji, akceptacji i szacunku wobec różnorodności, a równocześnie uświadamia wartość własnego dziedzictwa.

- Rozwijanie myślenia krytycznego

Analiza tekstów literackich, źródeł kultury i materiałów audiowizualnych umożliwia rozwój umiejętności interpretacji, porównywania i argumentowania.

- Rozwijanie kreatywności

Uczeń tworzy własne teksty, projekty, prezentacje, nagrania, a język staje się przestrzenią twórczej ekspresji i samodzielnego działania.

- Aktywne uczestnictwo w życiu szkolnym i lokalnym

Język mniejszości jest stosowany w praktyce podczas wydarzeń, projektów, uroczystości i działań społecznych, co wzmacnia poczucie sprawczości uczniów.

- Przygotowanie do życia w środowisku wielokulturowym

Uczeń nabywa kompetencje międzykulturowe i społeczne, które pozwalają mu funkcjonować w zróżnicowanym językowo i kulturowo świecie.

3. Struktura i kluczowe zmiany w podstawie programowej

Nowa podstawa programowa wprowadza spójną i logiczną strukturę wymagań szczegółowych dotyczących wiedzy i umiejętności, rozpisanych w układzie spiralnym na dwóch etapach edukacyjnych:

- Etap II – klasy IV–VI: podstawowe słownictwo, proste wypowiedzi, nauka oparta na doświadczeniach ucznia;
- Etap III – klasy VII–VIII: bardziej złożona komunikacja, samodzielne formułowanie opinii, rozumienie kontekstów kulturowych i społecznych.

W obu etapach treści zostały podzielone na 19 działów tematycznych, obejmujących m.in. dom i rodzinę, szkołę, czas wolny, zdrowie, święta i zwyczaje, kulturę, różnorodność etniczną, media cyfrowe czy przyszłość zawodową ucznia. Każdy dział zawiera jasno sformułowane wymagania szczegółowe – od prostych po coraz bardziej złożone.

Powtarzana struktura treści jest jednocześnie pogłębiana. Zapewnia to stabilny rozwój kompetencji i sprzyja utrwalaniu wiedzy.

4. Kompetencje fundamentalne w procesie nauczania

Chociaż język mniejszości rozwija przede wszystkim kompetencje językowe, wspiera także rozwój matematycznych, cyfrowych i ruchowych kompetencji fundamentalnych.

- Kompetencje językowe

Uczeń rozwija sprawność mówienia, słuchania, czytania i pisania oraz wzbogaca zasób słownictwa i struktur gramatycznych. Język mniejszości staje się narzędziem komunikacji i budowania tożsamości.

- Kompetencje matematyczne

Rozwój tych kompetencji wspierają: praca z miarami, wagami, liczbami (np. w tematach zakupów i jedzenia), analiza danych geograficznych i demograficznych, logiczna struktura języka i rozpoznawanie reguł gramatycznych.

- Kompetencje cyfrowe

Podstawa programowa podkreśla rolę technologii informacyjnych – uczeń wyszukuje informacje, ocenia ich wiarygodność, tworzy treści cyfrowe, uczy się bezpieczeństwa w sieci oraz pracy z multimediami.

- Kompetencje ruchowe

Realizowane głównie przez działy tematyczne dotyczące zdrowia oraz sportu – uczeń opisuje zasady zdrowego stylu życia i kultury fizycznej.

5. Kompetencje przekrojowe rozwijane dzięki przedmiotowi

Kompetencje przekrojowe – poznawcze, społeczne i osobiste – są integralną częścią nauczania języka mniejszości.

- Kompetencje poznawcze

Ich rozwój wspiera analiza tekstów literackich, interpretacja materiałów kultury, rozwiązywanie problemów językowych, praca projektowa oraz tworzenie treści.

- Kompetencje społeczne

Praca w parach i grupach, dialogi sytuacyjne, projekty społeczne – to wszystko wzmacnia współpracę, empatię i odpowiedzialność uczniów.

- Kompetencje osobiste

Uczeń poznaje swoje emocje, zainteresowania, potrzeby i aspiracje. Język staje się narzędziem autorefleksji oraz budowania samoświadomości.

6. Rozwój sprawczości uczniów w przedmiocie

Sprawczość w Profilu absolwenta i absolwentki oznacza podejmowanie działań mających pozytywny wpływ na siebie i innych oraz branie za nie odpowiedzialności. Podstawa programowa języka mniejszości wspiera rozwój sprawczości poprzez cele:

- aktywne uczestnictwo w życiu szkolnym i lokalnym z wykorzystaniem języka mniejszości;
- przygotowanie do funkcjonowania w środowisku zróżnicowanym kulturowo i językowo.

Największy nacisk kładzie się na poczucie przynależności, ponieważ nauka języka jest powiązana z kulturą, historią i tradycją społeczności. Uczniowie poznają swoje dziedzictwo – czytają legendy, oglądają filmy, uczestniczą w uroczystościach, co wzmacnia tożsamość i więzi łączące ich ze wspólnotą.

Pozostałe elementy – rozwój, skuteczność i samoregulacja – rozwijane są poprzez pokonywanie trudności, systematyczną pracę i akceptację błędów jako naturalną część procesu nauczania języka. Elastyczność w realizacji doświadczeń edukacyjnych daje uczniom przestrzeń do samodzielnego działania, co sprzyja budowaniu sprawczości.

7. Doświadczenia edukacyjne – element niezbędny do realizacji celów

Doświadczenia edukacyjne to kluczowy komponent nowej podstawy programowej, ponieważ to one nadają nauczaniu języka realny, praktyczny i kulturowy wymiar. Podstawa zakłada, że uczniowie nie mogą uczyć się języka wyłącznie poprzez wykonywanie ćwiczeń – muszą go używać i doświadczać w naturalnych sytuacjach, a także obserwować, jak funkcjonuje on w przestrzeni kultury i życia społecznego. Doświadczenia edukacyjne są wspólnym mianownikiem celów językowych, kulturowych i społecznych. Tworzą przestrzeń do: autentycznego kontaktu z językiem w działaniu, wzmacniania więzi z kulturą i tożsamością, rozwijania kompetencji komunikacyjnych i międzykulturowych, budowania sprawczości ucznia poprzez samodzielne działania projektowe, integracji klasy i współpracy w różnych formach aktywności.

Podział doświadczeń na dwa etapy edukacyjne wynika z rozwoju poznawczego i społecznego uczniów: młodsze dzieci uczą się przez działanie, obserwację i przeżywanie, natomiast starsi uczniowie – przez twórczość, analizę, odpowiedzialność społeczną i współorganizowanie wydarzeń.

Szczególne znaczenie ma wspólny wybór lektury i tworzenie prac inspirowanych jej treścią, co kształtuje czytelnictwo, kreatywność oraz poczucie wpływu na proces nauczania. Udział w wydarzeniach kulturalnych – koncertach, świętach, wystawach czy warsztatach – pozwala uczniom doświadczać języka w jego naturalnym środowisku, wzmacnia tożsamość i poczucie przynależności. Istotną rolę odgrywają również projekty społeczne i działania twórcze, takie jak organizacja wydarzeń, przygotowanie materiałów multimedialnych czy kampanii promujących język i kulturę. Dzięki nim uczniowie uczą się współpracy, planowania i odpowiedzialności, a jednocześnie praktycznie wykorzystują język w przestrzeni publicznej.

Takie podejście sprawia, że język mniejszości staje się narzędziem komunikacji, przestrzenią twórczości i elementem przeżywanej kultury, budując motywację, sprawczość i poczucie tożsamości.

8. Wskazówki metodyczne dla nauczycieli

Aby skutecznie realizować nową podstawę programową języka mniejszości, nauczyciel powinien świadomie planować proces dydaktyczny, uwzględniając zarówno cele językowe, jak i kulturowe oraz kompetencyjne. Podstawą jest takie projektowanie lekcji, aby uczniowie mieli możliwość realnego używania języka, odkrywania własnej tożsamości oraz tworzenia znaczących powiązań między wiedzą szkolną a doświadczeniami osobistymi.

Planowanie nauczania

Nowa podstawa programowa opiera się na logice spiralnej i na założeniu, że uczniowie uczą się najskuteczniej wtedy, gdy treści są dla nich ważne i zrozumiałe. Dlatego, planując proces dydaktyczny, warto:

- opierać nowe treści na doświadczeniach uczniów

Uczeń szybciej przyswoi nowe słownictwo i struktury gramatyczne, jeśli dotyczą świata, który zna: jego domu, szkoły, rodziny, zainteresowań i lokalnej społeczności. Budowanie znaczeń

na podstawie realnych kontekstów zwiększa motywację i ułatwia transfer umiejętności na sytuacje spoza klasy.

- stopniować trudność zgodnie z logiką spiralną

Nauczyciel wraca do tych samych tematów, ale za każdym razem wprowadza je na wyższym poziomie złożoności. Umożliwia to nie tylko utrwalanie słownictwa, lecz także rozwijanie coraz bardziej zaawansowanych form komunikacji: od pojedynczych słów, przez proste zdania, po rozbudowane wypowiedzi ustne i pisemne.

- łączyć język z kulturą na każdej lekcji

Jednym z fundamentów podstawy programowej jest zintegrowanie nauki języka z edukacją kulturową i tożsamościową. Oznacza to, że elementy kultury – piosenki, legendy, tradycje, lokalne historie, współczesna muzyka czy literatura – powinny stale pojawiać się w materiałach i aktywnościach. Nawet krótkie ćwiczenie językowe może odwoływać się do świąt, tradycji rodzinnych czy zwyczajów wspólnoty.

Budowanie motywacji uczniów

Motywacja w nauce języka mniejszości jest kluczowa, ponieważ uczniowie mogą różnić się poziomem kontaktu z językiem w domu. Szkoła powinna więc tworzyć takie warunki, aby uczeń odczuwał sens, radość i dumę z nauki, w tym:

- wykorzystywać elementy kultury lokalnej i rodzinnej

Wprowadzanie treści bliskich uczniom (historii rodzinnych, lokalnych bohaterów, miejsc, zwyczajów czy pieśni) sprawia, że język przestaje być abstrakcyjny, a staje się częścią ich codzienności i tożsamości.

- oferować uczniom wybór formy pracy

Możliwość wyboru typu zadania – np. praca pisemna, komiks, nagranie audio, projekt plastyczny lub cyfrowy – zwiększa zaangażowanie, wzmacnia poczucie sprawczości i pozwala uczniom rozwijać mocne strony.

- stosować aktywne metody (projekty, dramy, działania twórcze)

Metody aktywizujące sprzyjają swobodnemu używaniu języka, budują odwagę komunikacyjną, wspierają współpracę oraz tworzą warunki autentycznej interakcji. Uczeń

przyswaja język poprzez działanie i emocjonalne zaangażowanie, a nie tylko przez ćwiczenia odtwórcze.

Komunikatywność języka

W procesie dydaktycznym szczególne znaczenie ma sposób, w jaki nauczyciel komunikuje się z uczniami. Zgodnie z uwagami recenzyjnymi do dokumentu, ważne jest zachowanie równowagi między inkluzywnością językową a jego przejrzystością.

W praktyce oznacza to stosowanie języka jasnego, prostego i zrozumiałego, zwłaszcza na niższych etapach edukacyjnych. Nauczyciel powinien być uważny, aby nadmierne rozbudowanie form (np. powtarzanie równoległe form męskich i żeńskich) nie utrudniało uczniom przyswajania treści, nie zaburzało rytmu lekcji ani nie komplikowało instrukcji. Jednocześnie ważna jest dbałość o kulturę języka i modelowanie poprawnych, estetycznych wypowiedzi, które stanowią wzorzec dla uczniów.

9. Metody pracy i organizacja działań dydaktycznych

Nowa podstawa programowa podkreśla konieczność stosowania metod, które wspierają samodzielność ucznia, jego kreatywność oraz kontakt z kulturą mniejszości. Nauczyciel powinien dbać o różnorodność metod, tak aby uczniowie mieli okazję uczyć się poprzez obserwację, działanie, interakcję, analizę i twórczość. Ważne jest także łączenie metod tradycyjnych z nowoczesnymi, w tym cyfrowymi, oraz wykorzystywanie naturalnego potencjału środowiska lokalnego (instytucje, wydarzenia, przestrzeń społeczna).

W praktyce oznacza to stosowanie takich działań, jak: praca z lekturą i tekstami kultury w formach angażujących ucznia, projekty twórcze i społeczne, działania artystyczne i performatywne, zadania wymagające kontaktu z przedstawicielami lokalnej wspólnoty.

Takie podejście pozwala budować autentyczne doświadczenie kulturowe, kluczowe dla rozwoju tożsamości ucznia.

Metody aktywizujące są kluczowe w nauczaniu języka mniejszości, ponieważ wspierają praktyczne używanie języka i rozwój społeczny uczniów. Obejmują m.in. projekt edukacyjny, wywiady terenowe, debatę i dyskusję, pracę metodą jigsaw, gry symulacyjne oraz portfolio dokumentujące postępy. Najczęściej stosuje się je na III etapie edukacyjnym, choć można je wprowadzać już wcześniej.

Technologie informacyjne pełnią ważną rolę w nowoczesnym nauczaniu – podstawa programowa zachęca do wykorzystywania TIK (technologii informacyjno-komunikacyjnych) w wyszukiwaniu informacji i tworzeniu treści multimedialnych. Nauczyciel może korzystać z podcastów, filmów, blogów, e-portfolio, quizów online, map cyfrowych czy edytorów graficznych. Technologie wspierają samodzielność uczniów i rozwijają ich kompetencje cyfrowe.

Projekt artystyczny stanowi wartościową metodę pracy, pozwalając uczniom wyrażać się poprzez muzykę, teatr, plastykę, film czy multimedia. Dzięki twórczym działaniom uczniowie rozwijają język, budują tożsamość kulturową i kształtują wrażliwość estetyczną. Projekty mogą przyjmować formę spektakli, wystaw, filmów, słuchowisk czy kolaży i są ważne na obu etapach edukacji.

10. Wyzwania dydaktyczne i sposoby ich rozwiązywania

W nauczaniu języka mniejszości pojawiają się charakterystyczne trudności, które nauczyciel powinien umieć rozpoznawać i adekwatnie na nie reagować. Należą do nich: zróżnicowany poziom znajomości języka wśród uczniów, różny stopień kontaktu z językiem w środowisku domowym, niedobór materiałów dydaktycznych, ograniczenia infrastrukturalne, obniżona motywacja w niektórych grupach wiekowych.

Proponujemy strategie, które pomagają te wyzwania neutralizować: indywidualizacja wymagań, praca w grupach heterogenicznych, tworzenie własnych materiałów, włączanie rodziny i środowiska lokalnego w edukację, stosowanie metod aktywizujących oraz pielęgnowanie atmosfery wsparcia i bezpieczeństwa językowego.

11. Organizacja środowiska uczenia się

Skuteczna realizacja podstawy programowej wymaga stworzenia środowiska uczenia się, które aktywnie wspiera rozwój językowy i kulturowy ucznia. Nauczyciel może:

- wykorzystywać zasoby lokalne (biblioteki, muzea, zespoły artystyczne, stowarzyszenia mniejszości),
- angażować szkołę w wydarzenia wspólnotowe,
- tworzyć przestrzeń edukacyjną sprzyjającą spotkaniom, rozmowom i projektom,
- współpracować z nauczycielami innych przedmiotów, realizując działania międzyprzedmiotowe.

Środowisko uczenia się rozumiane jest szeroko — obejmuje nie tylko klasę, ale całą społeczność szkolną i lokalną.

Nowa podstawa programowa podkreśla, że nauczyciel nie powinien działać w izolacji. Bardzo ważna jest współpraca i wsparcie systemowe, obejmujące: sieci współpracy i samokształcenia, udział w szkoleniach i warsztatach metodycznych, tworzenie banków materiałów dydaktycznych, współpracę szkół z organizacjami mniejszości i instytucjami kultury, wymianę dobrych praktyk między nauczycielami.

Takie wsparcie sprzyja podnoszeniu jakości edukacji i ułatwia realizację ambitnych założeń podstawy programowej.

12. Ocenianie

Ocenianie w nauce języka mniejszości musi sprzyjać rozwojowi ucznia, budować jego pewność siebie oraz motywację do komunikowania się. Powinno być procesem wspierającym, a nie jedynie weryfikującym, czyli:

- oceniać proces i postępy, nie tylko efekt końcowy

Uczeń powinien być doceniany za zaangażowanie, próbę wypowiedzi, korzystanie z języka w sytuacjach zadaniowych, rozwój słownictwa oraz poprawę w stosunku do własnych wcześniejszych działań.

- doceniać komunikację mimo błędów

Nowa podstawa podkreśla funkcjonalny wymiar języka – błędy są naturalnym elementem procesu uczenia się. Priorytetem jest komunikatywność, odwaga mówienia i chęć wyrażania siebie. Korekta powinna wspierać, a nie blokować ucznia.

- uwzględniać różne poziomy językowe w grupie

W jednej klasie mogą znaleźć się uczniowie biegle mówiący w języku mniejszości oraz tacy, którzy dopiero zaczynają naukę. Ocenianie musi być elastyczne, dostosowane do indywidualnego poziomu, aby każdy uczeń miał możliwość odnoszenia sukcesów.

13. Korelacje międzyprzedmiotowe

Korelacje międzyprzedmiotowe pozwalają uczniom uczyć się języka w sposób naturalny, osadzony w realnym kontekście życia codziennego. Integracja treści edukacyjnych sprawia, że język staje się narzędziem poznawania świata oraz rozwijania kompetencji fundamentalnych. Dzięki powiązaniu języka mniejszości z innymi przedmiotami uczniowie rozwijają komunikację, współpracę, kreatywność i refleksję, a sama nauka nabiera autentycznego, praktycznego wymiaru. Korelacje obejmują różne obszary:

- tematyczne (wspólne zagadnienia, np. rodzina, zdrowie, środowisko),
- funkcjonalne (te same kompetencje, np. komunikacja, twórczość),

- kulturowe (poznawanie dziedzictwa mniejszości),
- społeczne (relacje, tożsamość, postawy obywatelskie).

Język mniejszości łączy się z wieloma przedmiotami – szczególnie z językiem polskim, historią, plastyką, geografią, przyrodą, etyką, matematyką, zajęciami praktyczno-technicznymi i informatyką. Wspólne działania obejmują m.in. projekty edukacyjne, wyjścia terenowe, pracę z lokalnym środowiskiem, działania artystyczne i wykorzystanie technologii.

Przykłady korelacji tematycznych obejmują projekty związane z rodziną, miejscowością, świętami, zdrowiem, sztuką czy technologią – realizowane wspólnie przez nauczycieli różnych przedmiotów.

Korelacje międzyprzedmiotowe stanowią integralną część nauczania języka mniejszości, wzmacniają spójność edukacji, budują tożsamość kulturową i rozwijają kompetencje fundamentalne, czyniąc język mniejszości żywym narzędziem działania, komunikacji i rozumienia świata.

Podsumowując, należy podkreślić, że nowa podstawa programowa języka mniejszości jest dokumentem, który integruje nauczanie języka z kształtowaniem postaw, rozwijaniem kompetencji fundamentalnych i budowaniem tożsamości uczniów. Wspiera praktyczne używanie języka, kontakt z kulturą, współpracę, twórczość i świadome uczestnictwo w życiu społecznym.

Język mniejszości to przedmiot, który rozwija ucznia wszechstronnie: językowo, kulturowo, emocjonalnie, poznawczo i społecznie, przygotowując go do życia w wielokulturowym świecie.

LISTA KONTROLNA

1. Realizacja założeń podstawy programowej

Stosuję metody, które wspierają samodzielność, twórczość i kontakt ucznia z kulturą mniejszości.

Zapewniam uczniom możliwość realnego używania języka w praktycznych sytuacjach.

Integruję naukę języka z kulturą, historią i współczesnością wspólnoty.

2. Cele edukacyjne

Uczniowie rozwijają wszystkie sprawności językowe: mówienie, słuchanie, czytanie i pisanie.

Uczniowie poznają tradycje, sztukę, literaturę i obrzędy mniejszości.

Kształtuję postawy szacunku, otwartości i wrażliwości kulturowej.

Uczniowie rozwijają myślenie krytyczne i kreatywność.

3. Planowanie w logice spiralnej

Wracam do tych samych tematów, zwiększając stopień trudności.

Stopniuję wymagania zgodnie z etapem rozwoju uczniów.

4. Kompetencje fundamentalne

Wzmacniam kompetencje językowe na każdej lekcji.

Wprowadzam elementy wspierające kompetencje matematyczne.

Regularnie wykorzystuję technologie cyfrowe.

Uwzględniam treści dotyczące zdrowia i aktywności ruchowej.

5. Kompetencje przekrojowe

Proponuję zadania rozwijające analizę, interpretację i rozwiązywanie problemów.

Uczniowie pracują w parach i grupach, ucząc się współpracy.

Uczniowie mają okazję do autorefleksji i odkrywania swoich zainteresowań.

6. Doświadczenia edukacyjne

Zapewniam uczniom autentyczne sytuacje komunikacyjne.

Uczniowie uczestniczą w wydarzeniach kulturowych i projektach społecznych.

Wprowadzam działania twórcze (film, teatr, wystawa, nagrania itp.).

7. Metody pracy

Stosuję metody aktywizujące: projekt, debata, dyskusja, praca metodą jigsaw, gry symulacyjne itp.

Wprowadzam działania artystyczne: spektakle, prace plastyczne, słuchowiska itp.

Używam narzędzi cyfrowych: podcastów, blogów, map cyfrowych, quizów online.

8. Motywacja uczniów

Odwołuję się do tematów bliskich uczniom (rodzina, miejscowość, lokalna kultura itp.).

Daję uczniom możliwość wyboru formy pracy.

Wspieram odwagę mówienia i traktuję błędy jako naturalny element nauki.

9. Ocenianie

Oceniam proces/postęp ucznia, nie tylko końcowy efekt.

Doceniam komunikację mimo błędów językowych.

Uwzględniam zróżnicowany poziom kompetencji językowych w grupie.

10. Korelacje międzyprzedmiotowe

Łączę język mniejszości z treściami z innych przedmiotów.

Realizuję projekty interdyscyplinarne.

Korzystam z zasobów lokalnych instytucji kultury.

11. Współpraca i środowisko uczenia się

Współpracuję z nauczycielami innych przedmiotów.

Korzystam z sieci współpracy, materiałów i szkoleń.

Angażuję lokalną społeczność w proces edukacyjny.